

Richtlijn Ecodesign (2009/125/EG) – samenvatting

Hans-Paul Siderius (SenterNovem) – 19 november 2009

Inhoud

1.	Inleiding	1
2.	Samenvatting van de richtlijn.....	2
2.1.	Inleiding; overzicht van de richtlijn	2
2.2.	Toepassingsgebied van de richtlijn	4
2.3.	Uitvoeringsmaatregelen	5
2.3.1.	Voorschriften (eisen).....	6
2.3.2.	Criteria en onderdelen van uitvoeringsmaatregelen	6
2.4.	Zelfregulering.....	7
2.5.	Markering en verklaring van overeenstemming, overeenstemmingsbeoordeling	8
2.5.1.	Fabrikant en gevolmachtigde, importeur.....	8
2.5.2.	Markering en verklaring van overeenstemming	9
2.5.3.	Overeenstemmingsbeoordeling	10
3.	Samenvatting van de methodologie	10
3.1.	Inleiding; doelstelling van de methodologie, randvoorwaarden.....	10
3.2.	Vaststellen van de huidige toestand	12
3.3.	Vaststellen van het verbeterpotentieel.....	13
3.4.	Beleids- en impactanalyse; gevoeligheidsanalyse (stap 8).....	14
3.5.	EuP EcoReport.....	15
4.	Procedure om tot uitvoeringsmaatregelen te komen	16
4.1.	Betrokkenen	16
4.2.	Procedure	18

1. Inleiding

De richtlijn Ecodesign (RL 2005/32/EG van 6 juli 2005) is oorspronkelijk op 22 juli 2005 gepubliceerd in het OJ (L191/29). Deze richtlijn is gewijzigd door richtlijn 2008/28/EG en herzien door richtlijn 2009/125/EG van 21 oktober 2009¹.

Gekoppeld aan de CE-markering dienen producenten (en importeurs) van energiegerelateerde producten² aan te tonen dat zij bij de ontwikkeling van deze producten rekening hebben gehouden met milieu-aspecten, c.q. dat deze producten voldoen aan nader te bepalen uitvoeringsmaatregelen³. In het kader van de richtlijn zijn inmiddels 9 uitvoeringsmaatregelen geplubliceerd. Ter voorbereiding van verdere uitvoeringsmaatregelen voor een aantal producten worden door de Commissie studies uitgezet. Deze studies worden uitgevoerd aan de hand van een in opdracht van de Commissie ontwikkelde methodologie⁴. De Annex biedt een overzicht van gepubliceerde uitvoeringsmaatregelen en in uitvoering zijnde studies; een actueel overzicht staat op www.senternovem.nl/ecodesign.

Dit document geeft een samenvatting van de (herziene) richtlijn (in paragraaf 2) en van de methodologie (in paragraaf 3). In paragraaf 4 volgt een overzicht van de procedure die gevolgd dient te worden om tot een uitvoeringsmaatregel te komen. Daarbij wordt ook ingegaan op de rol van die verschillende partijen kunnen spelen. De tekst van dit document is

---

¹ Volledige titel: Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het vaststellen van eisen inzake ecologisch ontwerp voor energiegerelateerde producten (herschikking). OJ L285, p. 10-35, 31.10.2009.

² In het Engels: energyrelated products

³ In het Engels: implementing measures.

⁴ Kemna, R.B.J. et al, MEEUP Methodology Report, Van Holsteijn en Kemna for European Commission, Delft, 28 November 2005

informatief, dat wil zeggen dat – uiteraard – de richtlijn zelf de bindende tekst is. Verder is het gebruik van deze samenvatting voor eigen risico.

Tot slot een opmerking vooraf: noch de richtlijn noch de methodologie bieden aan fabrikanten en ontwerpers een kant-en-klare ontwerpmethodode voor het *ontwerpen* van “ecodesign” producten. Het “enige” dat richtlijn en methodologie aangeven is *welke* milieu-aspecten van een product verbeterd kunnen worden en – in het geval van specifieke voorschriften – *hoe groot* deze verbeteringen minimaal moeten zijn. *Hoe* de verbeteringen in een specifiek productontwerp bereikt worden, is zaak van de fabrikant/ontwerper.

2. Samenvatting van de richtlijn

2.1. Inleiding; overzicht van de richtlijn

De richtlijn bestaat uit 26 artikelen en 10 bijlagen (zie onderstaand overzicht).

Tabel 1 Overzicht artikelen en bijlagen richtlijn 2009/125/EG

Artikel/ bijlage	Onderwerp	Samenvatting
1	Doel- en toepassingsgebied	Geeft aan welke producten onder de richtlijn vallen (energiegerelateerde producten) en welke daarvan niet (transport).
2	Definities	Definieert termen die in richtlijn gebruikt worden.
3	Op de markt introduceren en/of gebruik nemen	Opdracht aan lidstaten om te voorkomen dat producten die niet aan de eisen voldoen op de markt komen en om de daartoe benodigde instanties in te stellen.
4	Verantwoordelijkheden van de importeur	
5	Markering en EG-verklaring van overeenstemming	Product waarvoor een uitvoeringsmaatregel van kracht is, moet voorzien zijn van een CE-markering.
6	Vrij verkeer	Geen belemmeringen in het verkeer tussen lidstaten op basis van milieucriteria van goederen die van een CE-markering zijn voorzien.
7	Vrijwaringsclausule	Procedure die lidstaten moeten volgen indien geconstateerd wordt dat een product niet aan (alle) eisen van een uitvoeringsmaatregel voldoet.
8	Overeenstemmingsbeoordeling	Opdracht aan fabrikant om product voordat het op de markt komt aan een overeenstemmingsbeoordeling te onderwerpen.
9	Vermoeden van overeenstemming	Van producten die van een CE-markering zijn voorzien wordt vermoed aan de bepalingen van de uitvoeringsmaatregelen te voldoen.
10	Geharmoniseerde normen	
11	Voorschriften inzake componenten en subeenheden	Fabrikanten van componenten en subeenheden kunnen verplicht worden gegevens hierover door te geven aan fabrikanten van producten die onder een uitvoeringsmaatregel vallen.
12	Administratieve samenwerking en uitwisseling van informatie	Oproep aan lidstaten om autoriteiten die toezicht op de uitvoering houden te laten samenwerken.
13	Kleine en middelgrote bedrijven	Ondersteuning van MKB bij voldoen aan uitvoeringsmaatregelen.
14	Informatie voor de consument	
15	Uitvoeringsmaatregelen	Regels voor selectie van producten en criteria waaraan uitvoeringsmaatregelen moeten voldoen.
16	Werkprogramma	Openbaar werkprogramma van de Commissie waarin productgroepen die in aanmerking komen voor een uitvoeringsmaatregel staan opgenoemd.

Artikel/ bijlage	Onderwerp	Samenvatting
17	Zelfregulering	Vrijwillige overeenkomsten als alternatief voor uitvoeringsmaatregelen moeten tenminste op basis van bijlage VIII worden beoordeeld.
18	Overlegforum	Forum waarin lidstaten en belanghebbende partijen vertegenwoordigd zijn.
19	Comité	Comité bestaande uit vertegenwoordigers van lidstaten.
20	Sancties	Eisen die gesteld worden aan sancties die lidstaten op overtreding van de uitvoeringsmaatregelen stellen.
21	Toetsing	De richtlijn wordt na 5 jaar (in 2010) geëvalueerd.
22	Vertrouwelijkheid	Betreft gegevens zoals genoemd in artikel 11.
23	Omzetting	Implementatie datum uiterlijk 20 november 2010.
24	Intrekking	Intrekking richtlijn 2005/32/EG
25	Inwerkingtreding	Op 20 ^{ste} dag volgend op bekendmaking.
26	Adressaten	Lidstaten
I	Methode voor het vaststellen van generieke eisen inzake ecologisch ontwerp	
II	Methode voor het bepalen van specifieke eisen inzake ecologisch ontwerp	
III	CE-markering	Beeldmerk CE-markering en eisen aan afmetingen.
IV	Interne ontwerpcontrole	
V	Beheersysteem voor de overeenstemmingsbeoordeling	
VI	EG-Verklaring van overeenstemming	Onderdelen die in de verklaring van overeenstemming aanwezig moeten zijn.
VII	Inhoud van de uitvoeringsmaatregelen	
VIII	Zelfregulering	Criteria voor evaluatie van vrijwillige afspraken die ter vervanging van een uitvoeringsmaatregel gebruikt gaan worden.
IX	Ingetrokken richtlijn met een lijst van de opeenvolgende wijzigingen ervan.	
X	Concordantietabel	Wijzigingen in nummering ten opzichte van 2005/32/EG.

In dit document ligt de nadruk op (cursief aangegeven in bovenstaande tabel):

- a) de onderdelen die van belang zijn voor het vaststellen van generieke dan wel specifieke eisen voor producten zoals deze in een uitvoeringsmaatregel komen te staan: artikelen 2, 15 en 17 en bijlagen I, II, VII en VIII
- b) de onderdelen die van belang zijn voor de fabrikant/importeur om aan te tonen dat zijn producten aan de uitvoeringsmaatregel voldoen: artikelen 5 en 8, bijlagen III, IV, V en VI

De overige artikelen bevatten aanwijzingen aan lidstaten met betrekking tot het vrij verkeer van goederen⁵, dat ze de handhaving moeten regelen en hoe ze moeten handelen indien ze producten (die niet aan een uitvoeringsmaatregel voldoen) van de markt weren. Daarnaast heeft een aantal artikelen betrekking op wijziging en intrekking van (onderdelen van) de oude richtlijn en de inwerkingtreding.

De procedure om tot een uitvoeringsmaatregel te komen, komt aan de orde in paragraaf 4. Voordat uitvoeringsmaatregelen en markering, verklaring van overeenstemming en overeenstemmingsbeoordeling worden besproken, komt eerst het toepassingsgebied van de richtlijn aan de orde.

⁵ Omdat de richtlijn gebaseerd is op artikel 95 van het EG Verdrag, is het lidstaten in principe niet toegestaan andere (strengere dan wel minder strenge) eisen te stellen aan de producten waarvoor door de richtlijn uitvoeringsmaatregelen zijn opgesteld.

De belangrijkste inhoudelijke wijziging ten opzichte van de eerdere versie (2005/32/EG) van de richtlijn is de verbreding van het toepassingsgebied: van energieverbruikende producten naar energiegerelateerde producten. Ook de wijziging van artikel 21 (toetsing) heeft betrekking op het toepassingsgebied: de evaluatie van de richtlijn in 2012 moet inzicht geven of het wenselijk is om het toepassingsgebied uit te breiden tot niet-energiegerelateerde producten. In principe zouden dan alle producten – met uitzondering van transportmiddelen – onder de richtlijn vallen.

2.2. Toepassingsgebied van de richtlijn

Het toepassingsgebied voor de richtlijn zijn energiegerelateerde producten⁶, met uitzondering van middelen voor het vervoer van personen of goederen (transport). Wat een energiegerelateerd product is, staat in definitie 1 van artikel 2:

- een goed dat tijdens het gebruik een effect heeft op het energieverbruik; met inbegrip van
- onderdelen die bedoeld zijn om in onder deze richtlijn vallende energiegerelateerde producten te worden ingebouwd *en* die ten behoeve van eindgebruikers op de markt worden geïntroduceerd en/of in gebruik worden genomen als losse onderdelen waarvan de milieuprestaties onafhankelijk kunnen worden beoordeeld⁷.

Onder deze definitie vallen duizenden producten. Verdere criteria voor inperking van producten die in aanmerking komen voor een uitvoeringsmaatregel of zelfregulering staan in artikel 15(2):

1. het product vertegenwoordigt een significant omzet- en handelsvolume van – als indicatie – meer dan 200.000 stuks per jaar;
2. het product heeft, gegeven het aantal stuks dat in gebruik zijn, een significant milieueffect;
3. het product biedt een significant potentieel voor verbetering met betrekking tot het milieueffect zonder dat dit buitensporige kosten met zich meebrengt, waarbij met name rekening gehouden wordt met:
  - andere EU wetgeving of marktwerking (bijvoorbeeld bestaande vrijwillige afspraken) waardoor het probleem wordt opgelost,
  - tussen producten op de markt met gelijkwaardige functionaliteit bestaan grote verschillen in milieuprestaties.

Kortom: alle in massa geproduceerde producten waarvan de milieubelasting (als totaal) significant verbeterd kan worden komen in aanmerking voor een uitvoeringsmaatregel of zelfregulering.

De criteria van artikel 15(2) zijn belangrijk omdat de richtlijn in artikel 15(1) aangeeft dat als een product voldoet aan deze criteria of een uitvoeringsmaatregel of een zelfreguleringsmaatregel van toepassing dient te zijn. Voor de uitvoeringsmaatregelen geldt dat als grenswaarden passend zijn (zie ook paragraaf 2.3.1) specifieke voorschriften opgesteld dienen te worden, anders alleen generieke voorschriften.

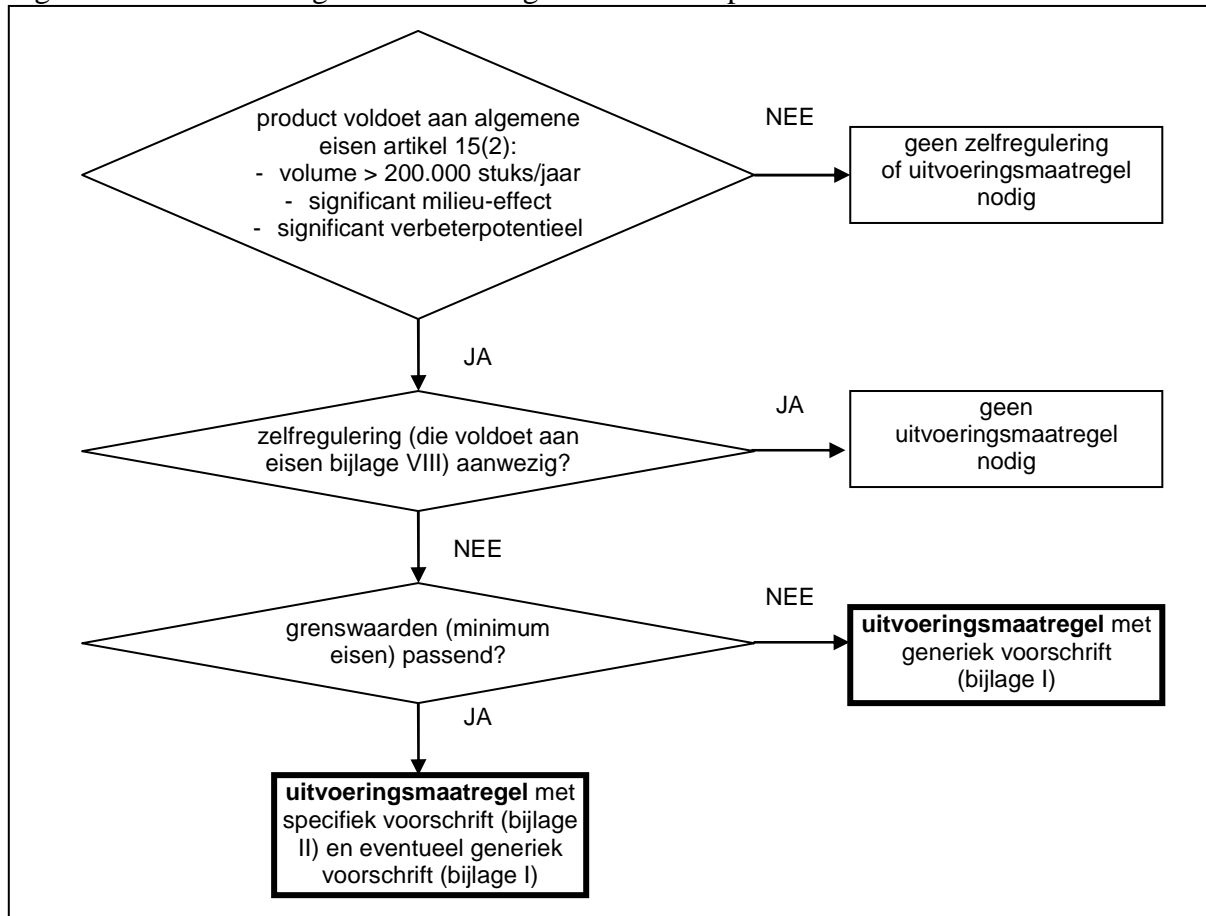
Onderstaande figuur vat de beslissingen om tot een specifiek en/of generiek voorschrift te komen samen.

---

⁶ In het vervolg van dit document wordt voor de eenvoud ‘producten’ gehanteerd.

⁷ Een voorbeeld hiervan zijn (interne) voedingen (power supplies) voor PCs.

Figuur 1 Beslissingschema om tot generiek en/of specifiek voorschrift te komen

2.3. Uitvoeringsmaatregelen

De uitvoeringsmaatregelen vormen het hart van de richtlijn: de richtlijn is immers aangenomen om uitvoeringsmaatregelen⁸ te kunnen opstellen. De reden van een dergelijke “tweetrapsraket” is een verschil in procedure en daarmee in doorlooptijd: de richtlijn is behandeld door het Europees Parlement en de Raad, terwijl uitvoeringsmaatregelen na raadpleging van het Overlegforum, stemming in het Comité en nauwkeurig onderzoek (scrutiny) door het EP en de Raad door de Commissie vastgesteld worden. Het eerste is in de praktijk een procedure van enkele jaren, het tweede kan – als de voorbereidende studie goed is uitgevoerd – in een half jaar⁹.

De richtlijn maakt verschil tussen:

- uitvoeringsmaatregelen met generieke voorschriften en met specifieke voorschriften
- zelfregulering (vrijwillige afspraken) als alternatief voor een uitvoeringsmaatregel

Zelfregulering komt aan de orde in paragraaf 2.4; deze paragraaf behandelt generieke en specifieke voorschriften en criteria en onderdelen van uitvoeringsmaatregelen.

⁸ Met de term ‘uitvoeringsmaatregelen’ worden richtlijnen (directives), verordeningen (regulations) en besluiten (decisions) bedoeld. Tot nu toe hebben alle maatregelen de vorm van een verordening gekregen. Voordeel hiervan is dat deze niet in nationale wetgeving omgezet hoeft (zelfs niet mag) te worden.

⁹ Dat het in de praktijk veelal langer duurt, heeft verschillende oorzaken. Het voorstel dat in het Overlegforum besproken wordt ontmoet veel weerstand bij lidstaten en industrie en moet nog aangepast worden, beperkte capaciteit bij de Commissie, discussie tussen verschillende DGs bij de Commissie, etc.

2.3.1. Voorschriften (eisen)¹⁰

Het verschil tussen generieke en specifieke voorschriften is dat generieke voorschriften *geen* eisen (grenswaarden) voor milieu-aspecten bevatten en specifieke voorschriften wel. Bijlage I geeft aan dat generieke voorschriften worden toegepast wanneer het niet passend is grenswaarden voor de beoogde productgroep vast te stellen. De richtlijn geeft verder niet aan wanneer het niet passend is. Generieke voorschriften kunnen gezien worden als een oproep tot algemene verbetering van milieuprestaties van een product; er wordt niet aangegeven welke aspecten verbeterd moeten worden, noch wordt dwingend voorgeschreven hoe groot de verbetering moet zijn.

Artikel 15(6) geeft aan dat specifieke eisen worden ingevoerd voor geselecteerde milieu-aspecten die een significant milieu-effect hebben. Uitvoeringsmaatregelen kunnen zowel generieke als specifieke voorschriften bevatten.

Bijlage I van de richtlijn geeft een methode voor het vaststellen van **generieke eisen** inzake ecologisch ontwerp en bestaat uit drie delen. Deel 1 bevat de milieu-aspecten die hierbij in beschouwing genomen moeten worden en de parameters die – indien van toepassing – moeten worden gebruikt voor het beoordelen van het verbeterpotentieel.

Deel 2 bevat voorschriften betreffende informatie die van de fabrikant kan worden verlangd; de informatie moet – voor zover mogelijk – op het product zelf te vinden zijn. Daarnaast betreft artikel 14 informatie aan de consument; deze informatie kunnen fabrikanten op een voor hen geschikte vorm geven. Tabel 2 geeft een overzicht van de informatie die van de fabrikant verlangd kan worden.

Tabel 2 Overzicht mogelijke informatieverplichtingen voor fabrikant

Informatie van de ontwerper over het fabricageproces
Informatie voor de consument: <ul style="list-style-type: none">
• over significante milieukeurmerken en prestaties zodat consumenten producten hierop kunnen vergelijken
• over duurzame installatie, gebruik, onderhoud en afdanken
• het ecologisch profiel van het product en de voordelen van ecologisch ontwerp
Informatie voor afvalbehandelingscentra.

Deel 3 bevat voorschriften voor de fabrikant om voor milieu-aspecten die als sterk beïnvloedbaar door het productontwerp zijn aangemerkt een beoordeling te maken en een ecologisch profiel van het product op te stellen. Deze beoordeling wordt gebruikt om alternatieve ontwerpen van het product te evalueren aan de hand van benchmarks.

Bijlage II van de richtlijn geeft een methode voor het bepalen van **specifieke eisen** inzake ecologisch ontwerp. De methoden uit bijlage I, deel 1 en bijlage II zijn verder uitgewerkt in de methodologiestudie en komen aan de orde in paragraaf 3.

2.3.2. Criteria en onderdelen van uitvoeringsmaatregelen

In artikel 15(5) staan de criteria waaraan uitvoeringsmaatregelen moeten voldoen:

- a) geen significant nadelig effect voor de werking van het product;
- b) geen schadelijke gevolgen voor de gezondheid, de veiligheid en het milieu;
- c) geen significant nadelig effect voor de consument, met name niet wat betreft betaalbaarheid en levenscycluskosten van het product;
- d) geen significant nadelig effect voor het concurrentievermogen van het bedrijfsleven;

¹⁰ De richtlijn gebruikt de woorden ‘voorschriften’ en ‘eisen’ als synoniem.

- e) geen gedwongen toepassing van aan een (1) fabrikant gebonden technologie;
- f) geen overdreven zware administratieve lasten voor de fabrikant.

De toevoegingen ‘significant’ en ‘overdreven zwaar’ geven aan dat enig nadelig effect of administratieve last niet de onmogelijkheid van een uitvoeringsmaatregel betekent. Administratieve lasten mogen zelfs ‘zwaar’ zijn, al geeft de richtlijn verder geen enkele indicatie hieromtrent. Wat betreft de nadelige effecten voor de consument en het concurrentievermogen zijn de gevoeligheidsanalyses – zoals bijvoorbeeld aangegeven in bijlage II – van belang. Omdat de uitvoeringsmaatregel in de hele EU geldt, is het bijvoorbeeld relevant om de levenscycluskosten niet alleen bij een gemiddelde energieprijs te berekenen maar ook bij een lagere energieprijs. Wat Nederland betreft, zorgen de relatief hoge energieprijzen (voor consumenten) en het gemiddelde inkomen er waarschijnlijk voor dat eisen die de gemiddelde EU toets kunnen doorstaan geen significant nadelige gevolgen hebben voor Nederlandse consumenten.

Bijlage VII geeft een overzicht van onderdelen die in elk geval in een uitvoeringsmaatregel moeten worden opgenomen. Tabel 3 vat deze samen.

Tabel 3 Onderdelen in een uitvoeringsmaatregel (bijlage VII)

1	Omschrijving van het product.
2	Generieke voorschriften en/of specifieke eisen; bij specifieke eisen het niveau
3	Parameters waarvoor <i>geen</i> voorschriften gelden.
4	Eisen betreffende de installatie van het product (indien relevant).
5	Toe te passen (geharmoniseerde) meetnormen en/of meetmethoden.
6	Gegevens voor de overeenstemmingsbeoordeling.
7	Voorschriften betreffende de informatie die door fabrikanten moet worden verstrekt.
8	Duur overgangperiode.
9	Datum voor evaluatie en eventuele herziening van de uitvoeringsmaatregel.

2.4. Zelfregulering

Zelfregulering, bijvoorbeeld een vrijwillige afspraak, kan een volwaardig alternatief zijn voor een uitvoeringsmaatregel. Zelfregulering speelt op twee momenten een rol:

- Bij de criteria voor de producten die in aanmerking komen voor een uitvoeringsmaatregel of zelfregulering, speelt een rol of het probleem passend door marktwerking wordt opgelost (artikel 15(2)c). Zelfregulering kan worden gezien als een vorm van marktwerking; dit betekent dat als bestaande zelfregulering ervoor zorgt dat het potentieel aan milieuverbetering gerealiseerd wordt, het product niet voor verdere zelfregulering of een uitvoeringsmaatregel in aanmerking komt.
- Bij het opstellen van een ontwerp voor een uitvoeringsmaatregel door de Commissie (artikel 15(3)b). In dit geval voldoet het product in principe al aan de criteria van artikel 15(2) en worden voorbereidingen getroffen voor een uitvoeringsmaatregel. Een van de doelen van de richtlijn is om de industrie tot zelfregulering te stimuleren.

In beide gevallen moet de zelfregulering beoordeeld worden aan tenminste de criteria van bijlage VIII. Andere vereisten volgen uit het EG-Verdrag – met name de bepalingen over de interne markt en mededingingsregels – en internationale (handels)verplichtingen van de EU. In de rest van deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de criteria uit bijlage VIII (zie tabel 4).

Tabel 4 Criteria waaraan zelfregulering tenminste moet voldoen (bijlage VIII)

1	Openstelling voor deelname voor fabrikanten buiten de EU.
2	Toegevoegde waarde: meer opleveren dan “business as usual”.
3	Representativiteit: aan de zelfregulering moet worden deelgenomen door verreweg het grootste deel van de desbetreffende sector, met een zo gering mogelijk aantal uitzonderingen.
4	Gekwantificeerde en gefaseerde doelstellingen.
5	Betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld: openbare publicatie van zelfreguleringsinitiatieven en rapportages over resultaten; mogelijkheid van commentaar door stakeholders.
6	Toezicht en verslaglegging: controlesysteem met onafhankelijke verificatie.
7	Kosteneffectiviteit van het beheer.
8	Duurzaamheid: zelfregulering moet verenigbaar zijn met de beleidsdoelstellingen van de richtlijn.
9	Beleidsconsistentie: andere factoren en stimulansen moeten consistent zijn met de doelstellingen van de zelfregulering.

Behalve de criteria 3 en 9, staan de overige criteria onder directe controle van (de deelnemers aan) de zelfregulering. Dit betekent dat de deelnemers de zelfregulering zodanig vorm kunnen geven dat deze openstaat voor een ieder, toegevoegde waarde levert, gekwantificeerde en gefaseerde doelstellingen heeft, etc. Representativiteit is echter niet door de deelnemers af te dwingen omdat dit onverenigbaar is met het vrijwillige karakter van de zelfregulering. Ook het feit of er andere factoren in het spel zijn, zoals marktdruk en fiscale prikkels die zelfregulering kunnen frustreren, is veelal niet door de deelnemers te beïnvloeden. Beschouwen we de criteria 1, 4, 5, 6, 7 en 8 als (belangrijke) randvoorwaarden, dan zal de inhoudelijke beoordeling van een zelfreguleringsinitiatief met name volgen uit de toegevoegde waarde en representativiteit. Merk op dat bij de selectie van het betreffende product – in principe – al is vastgesteld dat er een verbeterpotentieel is. Bij de toegevoegde waarde gaat het erom of die potentieel (voor wat de deelnemers betreft) voldoende gerealiseerd gaat worden. In principe zou een lagere representativiteit (deelname) gecompenseerd kunnen worden door een hogere toegevoegde waarde. Echter, hoe lager de deelname, hoe meer deelnemers geconfronteerd worden met concurrenten die niet aan de doelstellingen van de zelfregulering hoeven te voldoen en daar dus ook geen kosten voor maken; met andere woorden er is geen “level playing field”. Daarom zullen deelnemers bij een lage representativiteit de neiging hebben doelstellingen niet te hoog te stellen.

2.5. Markering en verklaring van overeenstemming, overeenstemmingsbeoordeling

Behalve dat (Nederlandse) fabrikanten en importeurs moeten weten aan welke eisen hun producten moeten voldoen, zijn de artikelen over markering en verklaring van overeenstemming (artikel 5) en de overeenstemmingsbeoordeling (artikel 8) van belang. Deze artikelen komen in deze paragraaf aan de orde, maar eerst wordt aandacht besteed aan wie nu eigenlijk fabrikant en importeur zijn in de zin van de richtlijn.

2.5.1. Fabrikant en gevolmachtigde, importeur

De in de richtlijn aangegeven verantwoordelijkheden (het voldoen aan uitvoeringsmaatregelen, het aanbrengen van de CE-markering, de verklaring van overeenstemming en de overeenstemmingsbeoordeling) zijn gericht tot de fabrikant of de gevolmachtigde van de fabrikant.

Artikel 2(6) definieert wie *fabrikant* is in de zin van de richtlijn:

1. Natuurlijk of rechtspersoon die onder deze richtlijn vallende producten vervaardigt en verantwoordelijk is voor de overeenstemming van het produkt met deze richtlijn met het

oog op de markt introduceren en/of het in gebruik nemen ervan onder zijn eigen naam of handelsmerk of voor eigen gebruik.

2. (Indien fabrikant zoals onder 1. gedefinieerd of importeur ontbreekt) Natuurlijk of rechtspersoon die de onder deze richtlijn vallende producten op de markt introduceert en/of in gebruik neemt.

Importeur is (artikel 2(8)) een in de EU¹¹ gevestigde natuurlijk of rechtspersoon die in het kader van zijn commerciële activiteiten een product uit een *derde* (=niet-EU) land op de communautaire markt introduceert.

Met andere woorden: indien de fabrikant in de EU gevestigd is, is het hoogst onwaarschijnlijk dat er sprake is van een importeur in de zin van de richtlijn. Firma X uit Roosendaal die een product van een Hongaarse fabrikant in Nederland distribueert (op de NL markt introduceert) is dus geen importeur.

De fabrikant kan binnen of buiten de EU gevestigd zijn. De importeur en gevolgmachtigde zijn per definitie in de EU gevestigd. Het is mogelijk dat zowel een fabrikant als een gevolgmachtigde in de EU gevestigd is. De richtlijn gaat er (impliciet) van uit dat er altijd of een fabrikant of een gevolgmachtigde of een importeur in de EU gevestigd is; er is dus altijd minstens 1 verantwoordelijk aanspreekpunt in de EU. Indien de fabrikant buiten de EU gevestigd is en er geen gevolgmachtigde is, is de importeur er voor verantwoordelijk dat (artikel 4) het produkt voldoet aan de eisen en dat hij over de verklaring van overeenstemming en de technische documentatie beschikt.

Artikel 7 bepaalt dat een lidstaat die constateert dat een product (voorzien van een CE-markering) niet aan alle relevante bepalingen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel voldoet, de fabrikant of zijn gevolgmachtigde verplicht om het product in overeenstemming te brengen met de bepalingen.

Indien de fabrikant in (een andere lidstaat van) de EU is gevestigd of er een gevolgmachtigde is, moet dit waarschijnlijk via de betreffende lidstaat gebeuren.

Indien de fabrikant niet in de EU gevestigd is en er geen gevolgmachtigde is, is de importeur het aanspreekpunt. Deze moet er immers voor zorgen dat het product aan de uitvoeringsmaatregel voldoet (artikel 4).

Voor het effectueren van de sancties zoals aangegeven in artikel 7, derde alinea, is een lidstaat in principe niet afhankelijk van fabrikant, gevolgmachtigde of importeur.

2.5.2. Markering en verklaring van overeenstemming

Artikel 5 geeft aan *wat* de markering en verklaring van overeenstemming inhouden. De markering is de (al bestaande) CE-markering die waarschijnlijk al op de meeste producten die onder de richtlijn vallen te vinden is omdat deze producten aan de vereisten van andere richtlijnen, bijvoorbeeld ten behoeve van de productveiligheid, moeten voldoen. Na invoering van een uitvoeringsmaatregel in het kader van ecodesign voor een product dat al een CE-markering moet hebben, mag na de datum van inwerkingtreding de CE-markering niet worden aangebracht als het product niet *ook* aan alle relevante bepalingen van de uitvoeringsmaatregel voldoet. Heeft een product een CE-markering dan is de verklaring van overeenstemming van belang om aan te tonen dat het product aan de uitvoeringsmaatregel in het kader van ecodesign voldoet. Bijlage VI geeft aan welke onderdelen de verklaring van overeenstemming moet bevatten.

---

¹¹ Formeel: Gemeenschap

Tot slot: op het product mogen geen markeringen aangebracht worden die de gebruikers kunnen misleiden omtrent de betekenis of de vorm van de CE-markering (artikel 5(4)).

2.5.3. Overeenstemmingsbeoordeling

De fabrikant zorgt ervoor dat een product waarvoor een uitvoeringsmaatregel geldt aan een overeenstemmingsbeoordeling wordt onderworpen, waarbij het aan alle relevante vereisten van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel wordt getoetst (artikel 8(1)).

De procedures voor de overeenstemmingsbeoordeling worden in de uitvoeringsmaatregel gespecificeerd en laten fabrikanten de keuze uit:

- interne ontwerpcontrole (bijlage IV)
  - beheerssysteem (bijlage V) of EMAS geregistreerd (inclusief ontwerpfunctie)
- of de procedure wordt gekozen uit de toepasselijke modules zoals beschreven in bijlage II bij Besluit 2008/768/EG.

De *interne ontwerpcontrole* volgens bijlage IV bestaat uit:

- a) het opstellen van een technisch documentatiedossier, met daarin:
  - beschrijving van het product
  - resultaten relevante milieubeoordelingsstudies
  - ecologisch profiel (indien de uitvoeringsmaatregel dit vereist)
  - elementen van productontwerpspecificatie die relevant zijn voor de milieu-impact van het product
  - lijst van normen
  - exemplaar van de informatie betreffende de op het milieu gerichte ontwerpaspecten
  - resultaten van metingen die in verband met de eisen zijn uitgevoerd
- b) het nemen van alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat het product wordt vervaardigd overeenkomstig de ontwerpspecificaties en de eisen uit de maatregel.

Het *beheerssysteem* volgens bijlage V bestaat uit de volgende onderdelen:

- a) het beleid inzake milieuprestaties van producten
- b) planning: programma om de doelstellingen met betrekking tot het verbeteren van de milieuprestaties van het product te verbeteren
- c) uitvoering en documentatie betreffende het beheerssysteem en het product, met in dit laatste:
  - beschrijving van het product
  - resultaten relevante milieubeoordelingsstudies
  - ecologisch profiel (indien de uitvoeringsmaatregel dit vereist)
  - elementen van productontwerpspecificatie die relevant zijn voor de milieu-impact van het product
  - lijst van normen
  - exemplaar van de informatie betreffende de op het milieu gerichte ontwerpaspecten
  - resultaten van metingen die in verband met de eisen zijn uitgevoerd
- d) controle en corrigerende maatregelen

3. Samenvatting van de methodologie

3.1. Inleiding: doelstelling van de methodologie, randvoorwaarden

De methodologie biedt een gestructureerde methode waarmee informatie gegenereerd kan worden die de Commissie in staat stelt een beslissing te nemen over het al dan niet invoeren van een uitvoeringsmaatregel voor een product. In het geval tot een uitvoeringsmaatregel

besloten wordt, geeft de methodologie ook informatie over de inhoud van een dergelijke maatregel, bijvoorbeeld welke specifieke eisen gesteld kunnen worden.

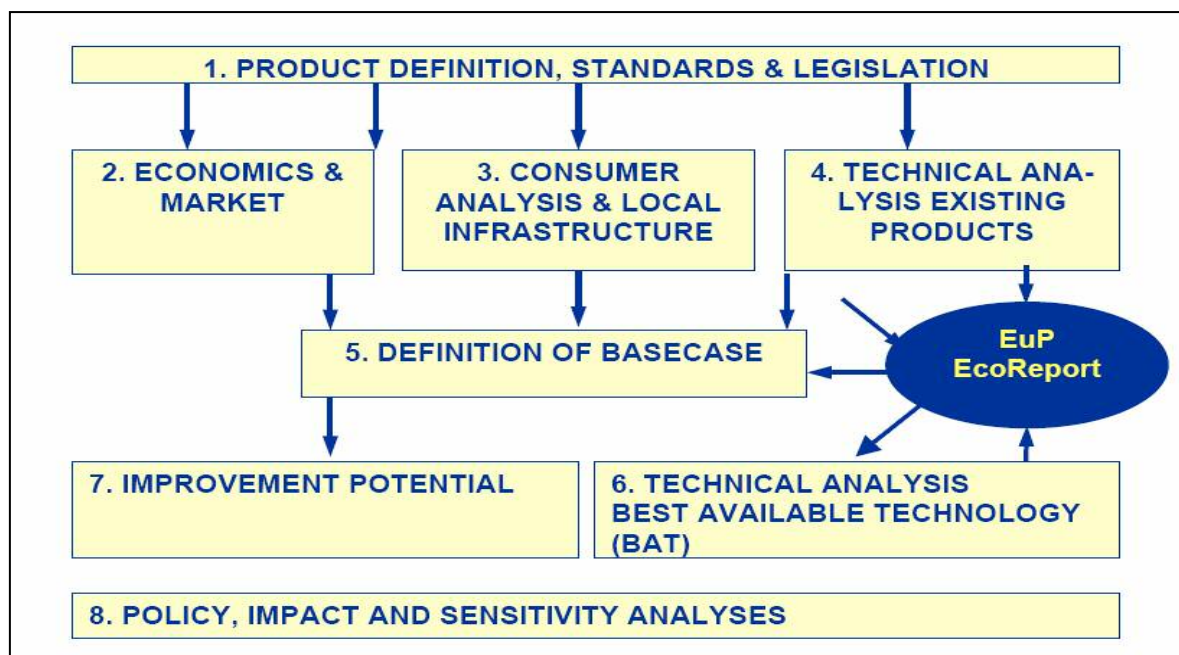
Zoals eerder aangegeven, is de methodologie *niet* primair een ontwerpmethodologie; er wordt niet aangegeven *hoe* verbeteringen in een specifiek productontwerp bereikt moeten worden. Een ander belangrijk punt is dat de methodologie alleen de informatie aanlevert; de uiteindelijke beslissing of er een maatregel komt en welke, ligt bij de Commissie na raadpleging van het Overlegforum¹² en stemming in het Comité.

Bij de ontwikkeling van de methodologie heeft de Commissie een aantal randvoorwaarden meegegeven; deels gebaseerd op keuzes die gemaakt zijn in de richtlijn:

- De methodologie gaat uit van een wieg-tot-het-graf aanpak, maar levert *niet* een (1) score op voor de milieubelasting van een product, maar verschillende scores (op verschillende categorieën van milieubelasting). Het is dus geen (volledige) LCA methodologie.
- Deze categorieën zijn vooraf door de Commissie opgesteld: energieverbruik, waterverbruik, afval, emissies naar lucht en water.
- De methodologie moet direct praktisch bruikbaar zijn (dit betekent dat zij gebaseerd is op beschikbare gegevens) en consistent met EU en internationale wetgeving.

Figuur 2 geeft een overzicht van de methodologie. De verschillende stappen worden in de volgende paragrafen verder toegelicht.

Figuur 2 Overzicht Ecodesign methodologie

Bron: Van Holsteijn en Kemna, 2006

In de methodologie kunnen 4 onderdelen worden onderscheiden:

1. Het vaststellen van de huidige toestand (stappen 1 tot en met 5).
2. Het vaststellen van het verbeterpotentieel (stappen 6 en 7).
3. Beleids- en impactanalyse; gevoeligheidsanalyse (stap 8).
4. Het berekenen van de milieubelasting (EuP EcoReport).

¹² In het Engels: Consultation Forum

Bij elke stap wordt aangegeven welke op welke onderdelen van de richtlijn de stap betrekking heeft.

3.2. Vaststellen van de huidige toestand

Stap 1: Productdefinitie, normen (meetmethoden) en wetgeving

Uitvoeringsmaatregelen hebben betrekking op producten. De eerste stap is dan ook het precies definiëren om welk product het gaat, welke functionaliteit van belang is etc.

Bij deze stap hoort ook het verkrijgen van een overzicht over relevante normen (meetmethoden) voor het bepalen van prestaties, energieverbruik, veiligheid, etc.

Tot slot is het van belang een overzicht te krijgen van de relevante milieuwetgeving binnen en buiten de EU, inclusief vrijwillige afspraken.

Stap 2: Marktanalyse

Omdat de milieu-impact bepaald moet worden voor de totale EU, zijn gegevens nodig over:

- aantallen: zowel verkopen (markt) als aanwezig bij gebruikers (park),
- prijzen: zowel voor het product als voor energie en – indien relevant – water en andere hulpproducten, afvalverwerking en
- gemiddelde levensduur van het product.

Dit niet alleen voor de EU-27 als geheel, maar ook voor zoveel mogelijk individuele lidstaten (in verband met de gevoeligheidsanalyse; zie paragraaf 3.4). Daarnaast zijn gegevens over trends waardevol: worden er (in de toekomst) meer producten verkocht, welke ontwikkelingen zijn er wat betreft design en features? Wat zijn de “beste” producten op de markt.

Ook tot de marktanalyse behoort een beschrijving van de structuur van de markt, de productie (binnen en/of buiten de EU) en de belangrijkste spelers.

Stap 3: Gebruiksanalyse

Het gebruiksgedrag is veelal sterk bepalend voor de milieubelasting en de levenscycluskosten. Het bepalen van het werkelijke gebruiksgedrag (“real life”) is belangrijk om na te gaan welke verschillen er zijn met het standaard gebruiksgedrag zoals dit in de testmethode (standaard) is voorgeschreven. De verwachte milieuwinst wordt vaak berekend aan de hand van het standaard gebruiksgedrag, terwijl in werkelijkheid de milieuwinst natuurlijk bepaald wordt door het werkelijk gedrag. Belangrijke gebruikaspecten zijn: beladingsgraad, instellingen van het apparaat (zoals temperatuur en power management), dosering, gebruiksfrequentie. Daarnaast zijn van belang wat er gebeurt als het product defect raakt, of het product ook tweedehands gebruikt wordt en hoe het uiteindelijk afgedankt wordt.

Ten slotte is het voor de verbeteropties van belang om de belangrijkste parameters van de gebruiksomgeving te kennen.

Stap 4: Technische analyse van bestaande producten

De technische analyse van bestaande producten levert de input voor het EcoReport (zie paragraaf 3.5). Het betreft gegevens over de productiefase (gewicht en BOM, inclusief verpakking), de distributie, de gebruiksfase (energiegebruik, watergebruik, etc.) en de afdankfase.

Behalve het product sec speelt ook de omgeving (het systeem) een rol in de milieubelasting; deze stap omvat ook een beknopte beschrijving van het systeem voor zover dit vanuit het ontwerp van het product gezien voor het verminderen van de milieubelasting van belang kan zijn.

Stap 5: Definitie van de BaseCase

De BaseCase wordt gebaseerd op de selectie van een (beperkt) aantal “gemiddelde” producten of productcategorieën die representatief zijn voor de EU, bijvoorbeeld de gemiddelde wasmachine of de gemiddelde externe voeding (power supply). Het is immers ondoenlijk om voor elk afzonderlijk product op de markt een analyse uit te voeren¹³. Voor deze producten met de bijbehorende gebruikspareters (zoals geanalyseerd in stap 3) worden de gegevens bepaald die nodig zijn voor de bepaling van de milieubelasting met het EcoReport. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de standaard BaseCase en de real-life BaseCase. De analyses van de gemiddelde producten worden daarna met behulp van de marktdata uit stap 2 geaggregeerd tot EU-27 niveau.

3.3. Vaststellen van het verbeterpotentieel

Stap 6: Technische analyse Best Available Technology (BAT)

De technische analyse van de “Best Available Technology” (BAT) bevat een analyse van:

- de beste technologie van het product die als prototype beschikbaar is;
- de beste technologie (prototype, proefmodel, veldtest) die beschikbaar is voor componenten van het product;
- de beste producten beschikbaar buiten de EU.

Doel van de analyse is om input te leveren voor de volgende stap, het bepalen van het verbeterpotentieel.

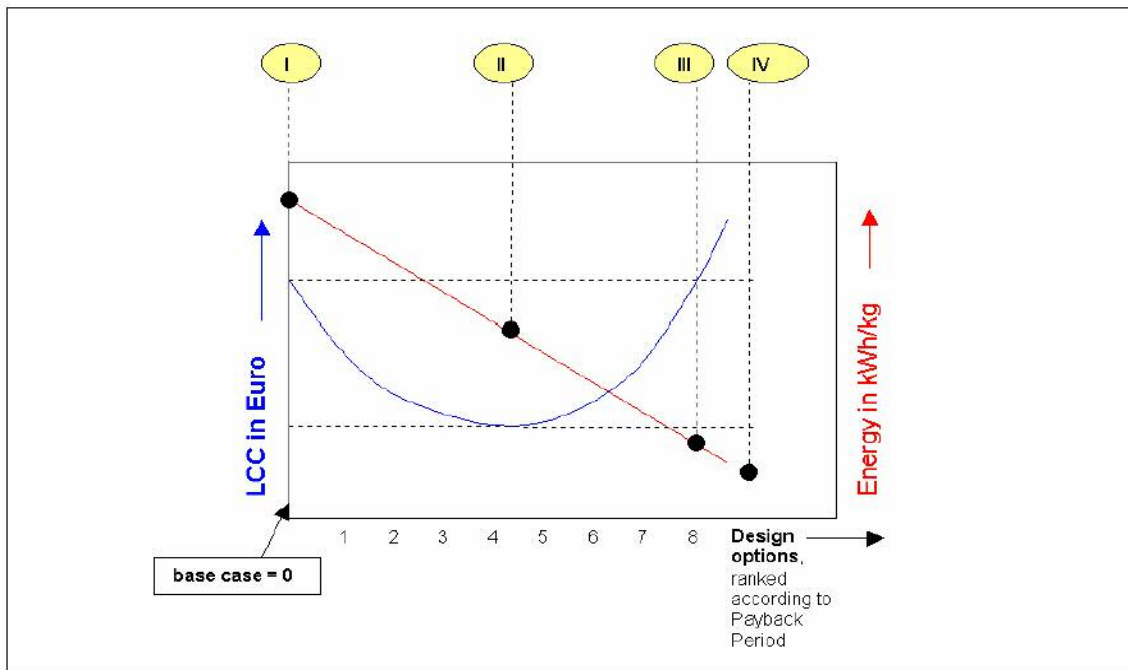
Stap 7: Verbeterpotentieel

De technische analyse levert de zogenaamde designopties op die in principe leiden tot een lagere milieubelasting van het product. In deze stap gaat het om het bepalen van het totale verbeterpotentieel voor parameters met een significante milieubelasting dat voldoet aan de eisen die de richtlijn stelt, met name dat de levenscycluskosten voor de gebruikers zo laag mogelijk moeten zijn. In figuur 3 wordt geïllustreerd hoe dit punt bepaald wordt voor de parameter (specifiek) energieverbruik van een wasmachine (kWh/kg was).

---

¹³ Dit is ook een reden te meer waarom de methodologie niet aangeeft hoe verbeteringen in een *specifiek* ontwerp bereikt moeten worden; het uitgangspunt is immers niet een specifiek ontwerp maar een gemiddeld product.

Figuur 3 Levenscycluskosten en energieverbruik (voorbeeld)

Bron: Van Holsteijn en Kemna, 2005, p. 139

Toepassing van de verschillende designopties leidt er toe dat:

- het energieverbruik (rode lijn) steeds lager wordt (NB: dit is niet toevallig omdat de designopties gerangschikt worden op terugverdientijd – bespaarde kWh per € hogere productprijs);
- de levenscycluskosten (blauwe lijn) eerst afnemen – ten opzichte van de BaseCase – en daarna toenemen: designopties leveren niet alleen energiebesparing op, maar hebben ook gevolgen voor de prijs van het product.

Toepassing van de designopties 1 tot en met 8 levert het volgende op in figuur 3:

- I. Het BaseCase punt: geen verbeteropties toegepast.
- II. Het punt met de laagste levenscycluskosten: hier is de gebruiker het goedkoopste uit. In principe vormt het energieverbruik bij dit punt de specifieke eis waar alle producten ten minste aan moeten gaan voldoen (bijlage II van de richtlijn).
- III. Break-even punt: hier is de gebruiker even duur uit als in de BaseCase, alleen wordt er wel energie bespaard (ten opzichte van de BaseCase).
- IV. Dit is het maximaal technisch potentieel: de maximale besparing die technisch gezien (bij de huidige stand van techniek) mogelijk is. De gebruiker is in dit geval (veel) duurder uit dan in de BaseCase.

3.4. Beleids- en impactanalyse; gevoeligheidsanalyse (stap 8)

Uit de vorige stappen is duidelijk welke aanbevelingen in principe gedaan kunnen worden voor de aan het product te stellen eisen. Met behulp van deze aanbevelingen kan bijvoorbeeld de Commissie nagaan of een door de industrie voorgestelde vrijwillige afspraak toegevoegde waarde levert. Bovendien worden scenario's opgesteld die de te bereiken besparingen in de periode tot 2020 inschatten, alsmede de impact op de industrie (concurrentievermogen, werkgelegenheid, etc.) zoals gevraagd in de richtlijn (artikel 15(5)d).

Een andere belangrijke analyse is de gevoeligheidsanalyse. In stap 5 (Definitie BaseCase) is al aangegeven dat de BaseCase gebaseerd is op een gemiddeld product en voor een gemiddelde Europese gebruiker. In de gevoeligheidsanalyse wordt nagegaan welke gevolgen afwijkingen van dit gemiddelde hebben: vanwege een afwijkende energieprijis kan in een bepaalde EU lidstaat punt II (zie figuur 3) bijvoorbeeld veel meer naar links liggen, terwijl de levenscycluskosten van een product met de voorgestelde eisen boven de BaseCase uitkomen. Ook kan het zijn dat de voorgestelde eisen voor een afwijkende productvariant die door bepaalde fabrikanten geleverd wordt, tot gevolg hebben dat het product niet meer concurrerend te maken is.

3.5. EuP EcoReport

In dit onderdeel wordt de milieubelasting bepaald. De analyse van de levensloop van het product levert waarden (y11 etc; rechterkolom van tabel 5) op voor:

- gebruik van *materialen*
- wijze van *produceren*
- wijze van *distributie*
- gebruik van energie, water, e.d. in de *gebruiksfase*
- *afdanken*

Met behulp van de zogenaamde ‘unit indicatoren’ worden de waarden voor deze onderdelen omgerekend naar de verschillende onderdelen voor de milieubelasting (x1 .. x15). In het methodologierapport zijn defaultwaarden voor deze unit indicatoren gegeven. Het is duidelijk dat, behalve de keuze voor de milieu-aspecten die door de Commissie voorgeschreven was, de waarden voor de unit indicatoren de uitkomst van de berekening in belangrijke mate beïnvloeden.

Tabel 5 Bepaling milieubelasting

			energie		water		afval		emissies naar lucht					emissies naar water			
			<i>prim</i>	<i>electr.</i>	<i>proces</i>	<i>koel</i>	<i>haz</i>	<i>non h</i>	<i>GWP</i>	<i>AP</i>	<i>VOS</i>	<i>POP</i>	<i>HM/PAH</i>	<i>PM</i>	<i>HM</i>	<i>EUP</i>	<i>POP</i>
product (op basis van BOM)	materialen	y11 .. y1n															
	productie	y21 .. y2m															
	distributie	y31 .. y3o															
	gebruik	y41 .. y4p															
	afdanken	y51 .. y5q															
Totaal			x1	x2	x3	x4	x5	x6	x7	x8	x9	x10	x11	x12	x13	x14	x15
<i>eenheid</i>			<i>PJ</i>	<i>TWh</i>	<i>m3</i>	<i>m3</i>	<i>kg</i>	<i>kg</i>	<i>mt</i> <i>CO2eq</i>	<i>kt</i> <i>SO2eq</i>	<i>kg</i>	<i>g</i> <i>i-Teq</i>	<i>kg</i> <i>Ni eq</i>	<i>kg</i>	<i>kg</i> <i>Hg/20eq</i>	<i>kg</i> <i>PO4 eq</i>	<i>g</i> <i>i-Teq</i>

Legenda (onderdelen milieubelasting):

- x1: energieverbruik (primaair)
- x2: elektriciteitsverbruik (is onderdeel van x1)
- x3: water (proces)
- x4: water (koelen)
- x5: afval (gevaarlijk)
- x6: afval (ongevaarlijk)
- x7: GWP: Global Warming Potential

- x8: AP: Acidification Potential
- x9: VOS: Vluchtige Organische Stoffen
- x10: POP : Persistent Organic Pollutants
- x11: HM : zware metalen; PAH: Polycyclic Aromatic Hydrocarbons
- x12: PM : fijn stof
- x13: HM : zware metalen
- x14: EUP : eutrofication potentieel
- x15: POP : Persistent Organic Pollutants

De waarden x1..x15 leveren het volgende op:

1. door deze waarden te vergelijken met bijvoorbeeld de totale EU emissies, materiaal en energiegebruik kan een oordeel worden gevormd of het product een substantiële milieubelasting veroorzaakt en op welke milieuo-aspecten;
2. door deze waarden te vergelijken met de waarden van een verbeterd product wordt een indruk verkregen van het verbeterpotentieel.

Nogmaals: de methodologie voorziet niet in weegfactoren om vanuit de afzonderlijke waarden x1..x15 tot een (1) waarde voor de milieubelasting van het product te komen. Dit kan met name problemen opleveren als alternatieven verschillend scoren op verschillende milieuo-aspecten omdat dan voor een keuze toch een afweging gemaakt moet worden.

Antwoorden op beide vragen (veroorzaakt het product een substantiële milieubelasting; is het mogelijk om deze belasting te verminderen) leveren uiteindelijk de basis voor de beslissing van de Commissie:

- of er een uitvoeringsmaatregel voor dit product moet komen, en zo ja of deze maatregel specifieke voorschriften voor bepaalde milieuo-aspecten moet bevatten;
- welke specifieke voorschriften dit moeten zijn, wat de minimum eisen voor de betreffende milieuo-aspecten moeten zijn; voor dit laatste wordt de curve volgens figuur 3 bepaald.

4. Procedure om tot uitvoeringsmaatregelen te komen

In de voorafgaande paragrafen is aangegeven wat de inhoud van uitvoeringsmaatregelen kan zijn en hoe deze bepaald wordt (methodologie).

In deze paragraaf ligt de nadruk op de (formele) procedure om tot uitvoeringsmaatregelen te komen. Allereerst komen de betrokkenen aan de orde (paragraaf 4.1), daarna in paragraaf 4.2 de procedure.

4.1. Betrokkenen

Commissie

De Commissie stuurt het hele (formele) proces aan. Zij bepaalt voor welke producten een voorbereidende studie uitgevoerd gaat worden; dit aan de hand van het werkplan dat door de Commissie opgesteld is naar aanleiding van de eerdere versie van richtlijn.

De Commissie besteedt de voorbereidende studies aan; het is niet uitgesloten dat voorbereidende studies ook plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van andere partijen. De Commissie zorgt ervoor dat alle belanghebbende partijen bij het proces betrokken worden en voert een Impact Assessment uit. De Commissie stelt uiteindelijk, dat wil zeggen na stemming in het Comité, nauwkeurig onderzoek door het EP en de Raad en WTO notificatie, de uitvoeringsmaatregelen vast, uiteraard met inachtneming van de procedure zoals in de richtlijn voorgeschreven.

Comité (Regulatory Committee)

De Commissie wordt bijgestaan door een comité (artikel 19). In dit comité zijn de lidstaten vertegenwoordigd; voorzitter is de Commissie. Het comité adviseert de Commissie formeel over de voorgestelde uitvoeringsmaatregelen en adviseert of de doelstellingen van zelfreguleringsmaatregelen zijn verwezenlijkt.

Overlegforum (Consultation Forum)

Het overlegforum (artikel 18) is ingesteld om alle belanghebbende partijen te betrekken bij de vaststelling en herziening van uitvoeringsmaatregelen, en bij de beoordeling van de

doeltreffendheid van markttoezichtmechanismen en de evaluatie van vrijwillige afspraken. In het overlegforum hebben zitting vertegenwoordigers van de industrie, MKB, detailhandel, NGOs en lidstaten. Deze vertegenwoordigers, met uitzondering van die van de lidstaten, worden geselecteerd door de Commissie. Het overlegforum telt maximaal 50 leden, waarvan 25 vertegenwoordigers van lidstaten zijn.

Wat de verhouding tussen het comité en het overlegforum betreft, worden de discussies over eindrapportages van de studies, concepten van voorgestelde uitvoeringsmaatregelen en beoordeling van voorgestelde vrijwillige afspraken in het overlegforum gevoerd. In principe wil de Commissie per uitvoeringsmaatregel maximaal 1 vergadering houden, maar bij complexe producten, zoals warmwaterapparatuur, worden dit er meer. Na het overlegforum vindt er vaak nog informeel overleg plaats tussen industrie en de Commissie en (individuele) lidstaten en Commissie. Pas als er een definitief concept voor een uitvoeringsmaatregel ligt, wordt deze ter formele stemming aan het comité voorgelegd. Indien het een “gevoelig” onderwerp betreft, zoals de uitvoeringsmaatregel voor huishoudelijke verlichting, organiseert de Commissie ook een informele vergadering van het comité.

Lidstaten

Zoals aangegeven zijn lidstaten vertegenwoordigd in het zowel het comité als in het overlegforum. Gezien de aard van het onderwerp *milieu*-aspecten van *energie*gerelateerde producten, komen in de meeste lidstaten 2 ministeries in aanmerking om een vertegenwoordiger in het comité en het overlegforum te leveren: het ministerie dat milieu behartigt, dan wel het ministerie waaronder energie valt. In de praktijk zal – welk ministerie een bepaalde lidstaat ook formeel vertegenwoordigt – een nauwe samenwerking noodzakelijk zijn. Het betekent wel dat de interne consultatie bij – met name grotere lidstaten – langer kan duren en het moeilijker kan zijn om het standpunt van deze lidstaten (informeel) te weten te komen.

Europees Parlement (EP)

Nadat er een formele stemming in het comité is geweest moet de betreffende uitvoeringsmaatregel (indien goedgekeurd) aan het EP voorgelegd worden voor een nauwkeurig onderzoek (extended scrutiny). Het EP heeft 3 maanden de tijd om bezwaar te maken tegen het voorstel; hiervoor is een stemming in een plenaire zitting van het EP nodig. Maakt het EP bezwaar, dan spreekt zij in feite een veto uit: de Commissie mag het voorstel dan niet vaststellen (maar kan wel met een nieuw voorstel komen).

Industrie, MKB, detailhandel

Van industrie, MKB en detailhandel dienen in elk geval die partijen betrokken te worden die rechtstreeks te maken hebben met het product waarvoor een uitvoeringsmaatregel wordt voorbereid. Veelal betreft dit vertegenwoordigers van de Europese branche-organisaties van een betreffende sector zoals CECED, Digital-Europe, Eurocommerce, ELC, CELMA.

NGOs: milieu- en consumentenorganisaties

Evenals bij de industrie nemen ook voor de NGOs met name de Europese organisaties deel in het overlegforum: WWF, Greenpeace, ANEC, BEUC, ECOS. Via het IEE programma financieert de Commissie (een deel van) de activiteiten van de NGOs.

Consultants

Consultants voeren de studies uit die door de Commissie uitgezet worden (via een openbare aanbestedingsprocedure) om uitvoeringsmaatregelen voor te bereiden. Zij volgen daarbij in principe de methodologie zoals in paragraaf 3 beschreven. De consultants moeten

onafhankelijk (van de industrie) zijn, maar moeten wel tijdens de studie alle belanghebbenden die dat willen betrekken. Veelal gebeurt dit door een aantal vergaderingen gedurende de studie te organiseren en door rondsturen van tussentijdse stukken via e-mail voor commentaar. De industrie heeft veelal een centrale rol hierbij omdat voor het bepalen van de milieubelasting veel gegevens nodig zijn die de industrie beschikbaar heeft (en die anders niet of slechts tegen hoge kosten verkregen kunnen worden). Gezien de ervaring met de voorbereidende studies tot nu toe, is het ook voor lidstaten die ambitieuze minimum eisen nastreven van belang om bij de studies betrokken te zijn. De (soms) fundamentele keuzes die in de studies gemaakt worden, bijvoorbeeld welke definitie van standby gehanteerd wordt, zijn in een later stadium niet zo makkelijk meer te wijzigen of terug te draaien.

4.2. Procedure

In de procedure kunnen worden onderscheiden:

- het opstellen van het werkplan (artikel 16)
- het voorbereiden en vaststellen van de uitvoeringsmaatregelen

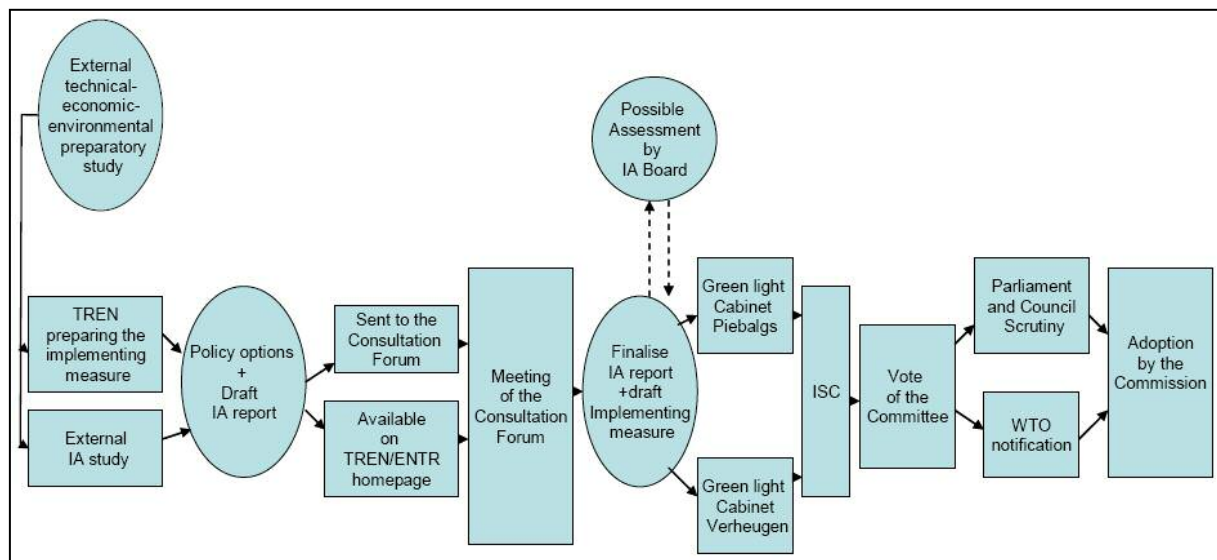
Opstellen werkplan

De procedure voor het opstellen van het werkplan is eenvoudig en staat in artikel 16. De Commissie stelt, uiterlijk op 21 oktober 2011, aan de hand van de criteria in artikel 15 en na raadpleging van het overlegforum een nieuw werkplan op. Dit werkplan is openbaar. Het bevat een indicatieve lijst van productgroepen die de volgende 3 jaar voor de vaststelling van uitvoeringsmaatregelen als prioritair zullen worden beschouwd.

Het voorbereiden en vaststellen van de uitvoeringsmaatregelen

Het voorbereiden en vaststellen van de uitvoeringsmaatregelen verloopt volgens onderstaand schema.

Figuur 4 Voorbereiden en vaststellen uitvoeringsmaatregelen

Bron: Presentatie Stina Soewarta (kabinet Piebalgs) op 27 februari 2008 (Piebalgs: DGTREN, Verheugen: DGENTR)

Planning Ecodesign

indicative only - use at own risk

Lot	DG	Product			Preparatory Study	Consultation Forum	Vote RC	Adoption	Reference	Entry into force						Revision	
										OU ref	Regulation	Tier 1	Tier 2	Tier 3	Tier 4		Tier 6
1	TREN	Boilers and combi-boilers (gas/oil/electric)		L	completed	29 Feb 2008; 24-25 Jun 2009	Q1-2010	Q2-2010									
2	TREN	Water heaters (gas/oil/electric)		L	completed	29 Feb 2008; 8 Jul 2008	Q1-2010	Q2-2010									
3	TREN	Personal Computers (desktops & laptops) and computer monitors		ES	completed	9 Oct 2009	Q1-2010										
4	TREN	Imaging equipment: copiers, faxes, printers, scanners, multifunctional devices	VA	ES	completed	12 Oct 2009	Q1-2010										
5	TREN	Consumer electronics: televisions		L	completed	16 Oct 2008	30 Mar 2009	22 July 2009 OU L 191, 23.7.2009, p.42	EC/642/2009	12 Aug 2009	20 Aug 2010	1 Apr 2012				12 Aug 2012	
6	TREN	Standby and off-mode losses of EuPs			completed	19 Oct 2007	7 Jul 2008	17 December 2008 OU L 339, 18.12.2009, p.45	EC/1275/2009	7 Jan 2009	7 Jan 2010	7 Jan 2013				7 Jan 2015	
7	TREN	Battery chargers and external power supplies			completed	22 Feb 2008	17 Oct 2008	7 April 2009	EC/278/2009								
8	TREN	Office lighting			completed	18 Dec 2007	26 Sep 2008	24 March 2009	EC/345/2009	13 Apr 2009	13 Apr 2010	13 Apr 2012	13 Apr 2017			13 Apr 2014	
9	TREN	(Public) street lighting			completed	22 Jun 2007	26 Sep 2008	OU L 76, 24.3.2009, p. 17									
10	TREN	Residential room conditioning appliances (airco and ventilation)		L	completed	22 Jun 2009	Q4-2009										
		Domestic Fans			completed	22 Jun 2009	Q4-2009										
11	TREN	Electric motors 0,75-375 kW			completed	27-29 May 2008	11 Mar 2009	22 July 2009 OU L 191, 23.7.2009, p.26	EC/640/2009	12 Aug 2009	16 Jun 2011	1 Jan 2015	1 Jan 2017			12 Aug 2016	
		Circulators in buildings			completed	27-29 May 2008	27 Mar 2009	22 July 2009 OU L 191, 23.7.2009, p.35	EC/641/2009	12 Aug 2009	1 Jan 2013	1 Aug 2015				1 Jan 2017	
		Electric pumps (commercial buildings, drinking water, food, agriculture)			completed	27-29 May 2008	Q4-2009	Q2-2010									
		Industrial fans			completed	27-29 May 2008	Q4-2009	Q2-2010									
12	TREN	Commercial refrigerators and freezers, including chillers, display cabinets and vending machines			completed												
13	TREN	Domestic refrigerators and freezers		L	completed	5 Dec 2008	30 Mar 2009	22 July 2009 OU L 191, 23.7.2009, p.53	EC/643/2009	12 Aug 2009	1 Jul 2010	1 Jul 2012	1 Jul 2013	1 Jul 2014		12 Aug 2014	
14	TREN	Domestic washing machines		L	completed	4 Dec 2008	31 Mar 2009	Q3-2009									
		Domestic dishwashers		L	completed	4 Dec 2008	Q4-2009	Q2-2010									
15	TREN	Solid Fuel Small Combustion Installations		L	ongoing												
16	TREN	Laundry driers		L	ongoing												
17	TREN	Vacuum cleaners		L	ongoing												
18	TREN	Complex set top boxes (with conditional access and/or functions that are always on)	VA		completed	12 Oct 2009											
19	TREN	Domestic lighting products I (including incandescent bulbs)		L	completed	28 Mar 2008	8 Dec 2008	24 March 2009 OU L 76, 24.3.2009, p. 3	EC/244/2009	13 Apr 2009	1 Sep 2009	1 Sep 2010	1 Sep 2011	1 Sep 2012	1 Sep 2013	1 Sep 2016	13 Apr 2014
								18 September 2009 OU L 247, 19.9.2009, p.3	EC/859/2009	20 Sep 2009							
		Domestic lighting products II (reflector lamps and luminaires)		L	ongoing												
18a	TREN	Simple set top boxes			completed	22 Feb 2008	26 Sep 2008	5 February 2009 OU L 36, 5.2.2009, p. 8	EC/107/2009	25 Feb 2009	25 Feb 2010	25 Feb 2012				25 Feb 2014	
20	TREN	Local room heating products			ongoing												
21	TREN	Central heating products using hot air to distribute heat (other than CHP)			ongoing												
22	TREN	Domestic and commercial ovens (electric, gas, microwave), including when incorporated in cookers		L	ongoing												
23	TREN	Domestic and commercial hobs and grills, including when incorporated in cookers			ongoing												
24	TREN	Professional washing machines, dryers and dishwashers			ongoing												
25	TREN	Non-tertiary coffee machines			ongoing												
26	TREN	Networked standby losses of EuPs			ongoing												
27	TREN	Domestic uninterruptible power supplies (UPS)			call for tender												
1	ENTR	Commercial refrigerating and freezing equipment			ongoing												
2	ENTR	Transformers			ongoing												
3	ENTR	Sound and imaging equipment			ongoing												
4	ENTR	Industrial and laboratory furnaces and ovens			call for tender												
5	ENTR	Machine tools	VA		call for tender	19 Nov 2009											
6	ENTR	Air-conditioning and ventilation systems			call for tender												
		Medical Imaging Equipment	VA			19 Nov 2009											